

Uşaqlarda bəzi fiziki qüsurların olması tibb sahəsinin tədqiqat obyektı olmaqla bərabər təhsil sahəsində də ən aktual məsələlər sırasındadır. Tədqiqatçı elm adamlarının fikrincə, bunun səbəblərinin araşdırılıb ortadan qaldırılmasının mümkünlüyü ümidvericidir. Bu gün respublikamızda həmin uşaqların sağlam uşaqlarla birgə təhsil alması, onların cəmiyyətə adaptasiyası üçün xüsusi məktəblər, reabilitasiya mərkəzləri fəaliyyət göstərməkdədir. Həmin məktəblərdə fiziki qüsurlu uşaqların təlim-təربiyəsi ilə xeyli sayda pedaqoq, loqoped və defektoloqlar məşğul olmaqdadır.

sələrində təcrübə keçərək praktik vərdislərə yiyələnirlər. Bu sərişələrin və bacarıqların aşılması üçün kollecdə çoxsaylı pedaqoji heyət çalışır. Onlar arasında uzun illik təcrübəyə malik psixoloqlar, müəllim və köməkçi heyət fəaliyyət göstərir. Tədris ili ərzində uyğun profilli müəssisələrdən püxtələşmiş mütəxəssislər kollecdə dəvət olunaraq tələbə-

Fiziki qüsurlu uşaqlarla iş

Peşəkar hazırlıq və müasir yanaşmalar

Onların arasında ADPU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin “Ailə və ev təhsili” ixtisasından məzun olmuş tələbələr də var. Bu ixtisas artıq uzun illərdir fəaliyyət göstərir. Bizim vəzifəmiz xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlarla işləmək üçün mütəxəssis hazırlamaqdır. Bu mütəxəssislərin hazırlanması çoxşaxəli və məsuliyyətli bir prosesdir. Bu prosesdə həm nəzəri, həm də praktiki biliklərin uyğun balansda verilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Məzunlarımız həm müxtəlif mərkəzlərdə, həm də ev şəraitində fiziki qüsurlu uşaqların təhsil hüququnu təmin etmək, onların cəmiyyətə inteqrasiyasına dəstək olmaq kimi vəzifələri daşıyırlar. İxtisas eyni zamanda tələbələrə fərdi təlim metodları, psixopedaqoji yanaşmalar və xüsusi qayğı tələb edən uşaqlarla işləmək üçün zəruri etik və insani dəyərləri aşılayır. Bu sahənin mütəxəssisləri yalnız peşəkar deyil, eyni zamanda empatik, yaradıcı və pedaqoji baxımdan hazırlıqlı olmalı, uşaqların potensialını üzə çıxarmaq qabiliyyəti daşımalıdırlar. Tədqiqatlar göstərir ki, fiziki qüsurlu uşaqların inkişafında individuallaşdırılmış tədris metodları, müasir texnologiyaların tətbiqi və psixoloji dəstək həlledici rol oynayır. Məqsəd cəmiyyətin sosial ədalət prinsipinə uyğun olaraq inklüziv təhsili təşviq etmək və bu sahəni keyfiyyətli mütəxəssislərlə təmin etmək, fiziki qüsurlu uşaqların ev şəraitində keyfiyyətli və bərabərhüquqlu təhsil almasını təmin edən, insan hüquqları və pedaqoji etika prinsiplərinə əsasla-

nan, qabaqcıl və nümunəvi bir təhsil modeli formalaşdırmaqdadır. Bu gün kollecimizdə artıq bu təhsil modelinə uyğun olaraq tələbələrin zəruri vərdislərə və bacarıqlara yiyələnmələri üçün hər cür şərait mövcuddur. Üçillik təhsil dövründə onlara lazımi nəzəri biliklər və bacarıqlar mənimsədilir. Sonuncu kursda tələbələr məktəb və məktəbəqədər təhsil müəssi-

lərlə görüşləri təşkil olunur, faydalı tövsiyələri dinlənilir.

Eyni zamanda, beynəlxalq təşkilatların – xüsusilə UNESCO və UNICEF-in bu sahədəki tövsiyələri də inklüziv təhsilin qurulmasına və kadr hazırlığına mühüm təsir göstərir. Təcrübə dövründə tələbələr xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlarla bilavasitə təmasda olur

və onların yaxın dostlarına çevrilirlər. Belə uşaqlar daha çox cəmiyyət içərisində olmalı, evə qapadılmamalıdırlar. Eyni zamanda onlarla fərdi surətdə də təmasda olan pedaqoq olmalıdır. Təbii ki, həmin pedaqoq və ya tərbiyəçinin şəxsi keyfiyyəti, bilik və bacarığı da burada böyük əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin bu ixtisasdan məzun ol-

muş tələbələri hər zaman etimadımızı doğruldublar. Təcrübədə olduqları müddətdə pedaqoji məharətlərinə görə fərqlənən tələbələrimizin bir hissəsi həmin mərkəzlərdə işlə təmin olunublar. Bir çox hallarda isə valideynlərin istəyi ilə ev şəraitində bu uşaqlarla fərdi məşguliyyətə cəlb olunublar. Bu gün müəllimlərin davamlı təlimlərə cəlb olunması və təcrübə mübadiləsinin təşviqi bu sahədə keyfiyyətin yüksəldilməsinə yardımçı ola bilər. Müasir texnologiyaların tədrisə inteqrasiyası, (məsələn, alternativ kommunikasiya vasitələri) müəllimlərin sosial-emosional hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi, beynəlxalq təcrübələrin öyrənilməsi və tətbiqi qarşıda duran əsas məqsədlərimizdəndir. Kompleks və sistemli yanaşma ilə fiziki qüsurlu uşaqların inkişafında və onların cəmiyyətə inteqrasiyasında real nəticələr əldə etmək mümkündür. Bu gün hədəfimiz məhz bundan ibarətdir.

İradə BABAYEVA,
ADPU-nun nəzdində
ADPK-nın “Ailə və ev
təhsili” şöbəsinin müdiri,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru